

PREOTULU ROMANU

DIARIU BASERICESCU

SCOLASTICU si LITERARIU.

*Buzele preotului voru pazi sciinti'a si lege voru
cercá din gur'a lui. Malachi'a c. II. v. 7.*

Nrulu IV.

16 FEBRUARIU

An. IX. 1883.

Ce va ajunge omulu?

— *Predice pentru postul mare.* —

Predic'a III. Pentru Dominec'a II. din Paresime.

Purgatoriulu.

BCU Cluj / Central U „Voiu dá voue unui'a fiescecarui'a
dupa faptele vóstre.“ Apoc. II. 23.

Dreptatea divina poftesce I. A! cá totu omulu din lume se-si iaie resplat'a meritata amesuratu fapteloru sale. Cei ce au facutu bine se se remunereze cu fericire, éra cei, cari au facutu reu, se se pedepsésca cu vrednicía. „Pentru ace'a, cei cu anima intielegatoria ascultati-me — dice Jobu — cá se nu-mi fia mie . . . inaintea atotutienetoriului a turburá dreptatea, ca resplatescu omului dupa cum face fiesce-care dintru ei.“¹⁾

Judecat'a singulara o-amu auditu in rëndulu trecutu I. m. Sentinti'a, care se aduce la judecat'a singulara asupr'a sufletului de catra dreptulu Judecatoriu trebue se mérga — si se si duce in deplinire indata dupa pronuntiarea ei. „Voiu dá voue unui'a fiescecarui'a dupa faptele vostre!“ — dice Domnulu.

Inse ómenii, cu privire la faptele s'ale se deschilinescu multu unii de altii. Unii suntu buni, cu fric'a lui Ddieu, si de si cadu din candu in candu in pecate — chiaru si de mórte, se nisuescu inse din tote poterile sale a se curatí

¹⁾ Jobu XXXIV. 10, 11.

prin marturisire sincera si facere destulu, si se deprindu in fapte bune si placute inaintea lui Ddieu, prin urmare se numescu drepti. Era altii, in tota viéti'a loro, nu-'si aduca aminte de sufletulu seu, ci vietuescu cá animalele dupa instinctu, cufundandu-se dintru o faradelege intr'alt'a mai mare, din pecate grele intr'altele si mai grele. De marturisire nici ca voiescu a-si aduce aminte in viétia, panace in urma venindu mórtea ii rapesce si-i duce din lume incarcati cu pecate grele, mortali. — Acesti'a se numescu: peccatosi séu rei.

Este inse si o alta clasa de omeni in statulu de medilocu, pre cari atunci candu vine mórtea ii afla intinati cu unele pecate usiore, ilesne ertatorie.

Santulu Augustinu inca impartiesce omenii in trei clase dicându: „Unii suntu forte buni, altii suntu forte rei si altii in statulu de midilocu.“¹⁾)

Acum toti, din aceste trei clase de omeni trebuie se-si capete respata, fiesce carele dupa faptele sale. Justiti'a divina a si ronduitu locuri deosebite unde se petróca sufletele nóstre dupa ce se voru despartî de trupu. Pentru cei buni a ronduitu locul de fericire eterna, care se numesce: imperati'a cerésca séu raiu; — pentru cei rei locul de doreri si torture eterne numitu: infernu, séu iadu; — éra acei'a, acaror'a sufletu, atunci candu indata dupa mórte se infacisiaza la judecat'a singulara, nu este intiaatu cu pecate grele demne de iadu, inse nu este nici deplinu curatítu de tota pat'a peccatului séu de tote peccatele usiore, acei'a fiendu ca in imperati'a cerésca nu potu intrá, deorace acolo nici unu peccatu nu are locu fia acel'a ori si cátu de micu si ori si cátu de usioru: voru merge intru unu locu asediatu langa iadu inse deosebitu de acest'a unde trebuie se petróca pana atunci, pana ce se voru curatí de totu peccatulu, si acestu locu se numesce: locu curatítoriu séu purgatoriu.

Noi I. m. in sant'a di de astadi se cugetamu pucinu despre locul acest'a din urma, despre purgatoriu, lasandu iadulu si raiulu pentru o alta ocaziune, pentru-ca in pur-

---

1) S. Aug. Enchirid. c. 108.

gatoriu cu multu mai usioru pote se ajunga omulu decatu in iadu séu in raiu. Nu trebue numai usioru pecatu, pucina gresiala si indata ni-amu cascigatu acestu locu de tortura.

Oh! I. A! pucini suntu in lume atatu de intielepti, cari se cugete seriosu la marimea pedepseloru si a doreriloru ce esistu intru acelu locu curatitoriu; pucini suntu intre noi, cari se cugete la parintii sei iubitori, la binefactorii sei generosi, cari pote din nefericire au ajunsu acolo in purgatoriu cá se-i ajute cu rugatiunile sale pie, cu sacrificiele si elemosinele sale a scapá de acolo.

Pentru ace'a voiou areta: 1. Ca pedepsele din purgatoriu se potu ajunge forte usioru inse suntu forte grele; 2. Ca pre repausatii nostrii iubiti, trebue se-i ajutamu de cumva au ajunsu acolo cá se scape de acolo.

Ascultatí-me ve rogu cu pacientí'a vostra indatinata!

I.

Precatu este justiti'a divina de indelungata aici in viétia facia cu pecatosi: pre atat'a va fi ea de crancenu-resbunatoria dincolo de mormentu. — Ne miramu de indulginti'a cea nemarginita a lui Domnedieu facia cu atatea reutati infiorátorie ce se intempla in lume; ne miramu de trecerea Lui cu vederea dovedita facia de atatea insielatiuni diavolesci, cari se intempla intre omenii tempului modernu cu scopu de a-si ruiná unulu la altulu bunastarea si fericirea casnica, rapindu unulu altui'a averea si lasandu-se unulu pre altulu la sapa de lemnu si la panea amara cascigânda cu cersitulú; ne miramu de blandeti'a s'a facia de unii corumpatori, cari cu buze spurcate cutéza inaintea altor'a a-i atacá si denegá chiaru si esistinti'a Lui eterna, nisuindu-se a face ridicule tote invetiaturele adeverate vestite despre Dinsulu, si a face de batjocura chiaru si numele lui minunatu si santu cu scopu de a atrage si pre altii pre acésta cale ratacita; ne miramu de indelunga rabdarea s'a facia de acele injuraturi crancene ce se adreséza catra Dinsulu din gur'a spurcata a unor'a, cari sémêna mai multu a fiere selbatece decatu a omeni provediuti cu sufletu, ratiune si minte, ne miramu dicu, cum Ddieu pote rabdá atat'a? Cum nu isbesce cu mani'a s'a resbunatoria in acesti vermi veni-

nosi atunci in pripa, in momentul comiterii pecatului infioratoriu?

Inse mai multu, oh! nespusu de multu ne vomu mirá si inspaimentá in cealalta lume de resbunarea s'a detunatória, carea nu vá mai cunósce crutiare, nici margini, nici hotaru....

Unu pecatu micutiú, dusu cu noi nemarturisu 'lu va pedepsí cu mii si mii de insutite pedepse crancene, ne mai audite.

Se cutremura omulu, candu cetesce celea ce le scriu Santii parinti, teologii, invetiati si oratorii basericesci, si chiaru numai despre purgatoriu, care inse inca nu este: iadulu.

Inainte de ce ve-asíu aretá I. m. dupa santii parinti torturele si dorerile crancene, ce le suferé sufletele judecate la pedépsa intru acestu locu numitu purgatoriu, voiú arató: ca ce este acel'a, si unde este asiediatu?

Purgatoriulu este unu locu de torture in care sufletele intinate cu pedéps'a neimplinita inca a peccatoru mortali inse marturisu, séu cu peccate lesne iertátorie nemarturisu se voru torturá si curatí prin focu pana atunci, pana candu va fi facutu destulu dreptatei divine vatemate si astfeliu voru fi deplinu curatite. „A cui fapta se va arde, se va dauná, éra elu insu-si se va mantuí, inse asié, cá prin focu.“¹⁾ Este dara unu locu, unde domnesce tortura, frica, spaima oribila, uritiune, usturime, nefericire, dorere, amaratiune si suspine sfasiatorie.....pentru ace'a se numesce de catra scrietorii basericesci: locul tortureloru, afundíme oribila, inchisore forte urita, cuptoriu aprinsu, patri'a nefericirei, laculu doreriloru, fontan'a amaratiunei si botezu de focu.

Dupa cum marturisesce Stulu Tom'a si Bonaventur'a, — acesti doi teologi renumiti, acesti doi lucéferi a scientieloru sacre, — purgatoriulu este unu locu de inchisore urita si intunecósa, asiediatu afundu in pamentu in páturile cele mai ascunse cá m lán ga centrulu pamentului.

Santulu Augustinu si alti teologi admitu o inchisóre in cele mai adúnci páturé a-le pamentului impartíta in patru

---

1) I. Corinth. III. 15.

încaperi. Cea de antaia mai rea si mai dórerosa incapere, este menita prin justiti'a divina pentru acei pecatosi grei, cari suntu condamnati la torture eterne, si se numesce: iadu. A dou'a incapere este pentru pruncutii morti inainte de ce aru fi susceptu Sacramentulu Botezului. A trei'a pentru santii parinti si toti barbatii drepti morti inainte de Christosu; si a patr'a pentru acele suflete, cari suntu intinate seu cu cev'a pedépsa emanata din pecatele mortali marturisite séu cu pecate lesne iertatorie nemarturisite si se numesce purgatoriu séu locu curatîtoriu, — pentru-ca acolo sufletele trebue se sufere pedépsa pana atunci, pana candu voru face destulu dreptatiei divine vatemate. „Nu vei esí de acolo pana atunci, pana ce vei dá si celu din urma fileru.“ ¹⁾

Caderea intru acestu locu toturatoriu este forte usiora I. m. Unu pecatu micu, o gresiala neconsiderabila suntu in stare a te trage dupa morte la acele doreri. Apoi ce este mai usioru in lume decâtu a pecatuí? Au nu se intempla de destule ori, că deminéti'a avendu lucruri prea urgente, sér'a fiendu prea ostenitu de valurile lumei, intre lasamu de a ne dice santele rogatiuni? Si éca unu pecatu greu de purgatoriu, de si suntemu buni la credintia si cu fric'a lui Ddieu si de si ne dicemu cu diligintia intr'alte seri si demineti rogatiunile indatinat! Séu nu se întempla, că de si suntemu in tota viéti'a nóstra cu anima buna catra cei saraci, inse venindu unulu chiaru in momentul, candu erámu mai ocupati cu grigile lumesci, 'lu lasamu se mérga cu man'a góla dela cas'a nostra? Éca, unu altu pecatu demnu de purgatoriu. Séu nu se intempla, ca nisuindu-ne noi cu poteri intreite a-ni cascigá avere si bunastare in viétiá, ni sta unu altulu in cale, nu se intempla dicu, că de si nu avemu aplecare spre ura si invidia, totu-si i aruncamu unu cugetu reu-voíitoriu? Éca unu alu treilea pecátu, care ne pote duce in purgatoriu!

Dar' cine aru si fí in stare de a insirá tote ocaసిunile cate ni obvinu, si tote pecatele usiore, cate le potemu comite in viétiá?

---

1) Math. V. 26.

Pentru ace'a dice scriptur'a, ca celu dreptu inca cade de siepte ori in di.

Cetimu despre barbati drepti si santi, cari dupa morte au ajunsu in purgatoriu pentru unele pecate usióre.

Asié scrie Petru Damiani, ca Santulu Severinu s'a aretatu dupa mórtea s'a cum se torturá intru unu rîu forte fierbinte, sînguru pentru ca a intrelasatu in catev'a demineti a-'si aduce rogatiunile indatinate.

Totu astfeliu scrie si Santulu Gregoriu, ca Paschasiu, unu barbatu dreptu si santu dupa morte s'a s'a aretatu unui Episcopu cum se torturá in nescari bái fierbinti singuru pentru-ca a partinitu pre unu Laurentiu cu numele, in contr'a lui Simachu pontificelui romanu? Si altii.

Si déca acesti barbati drepti si plini de santienia au ajunsu atatu de usioru in purgatoriu: ce vomu dice atunci despre noi pecatosii?

Cumca in purgatoriu voru fi doreri crancene, ace'a usioru se pote esplicá.

Purgatoriulu, nu este o inchisóre edificata de mani omenesci, ci este construita de justiti'a resbunatoria domnedieésca. Asié dara si construirea lui este asié, incatu escita doreri celoru din trinsulu. Si cu totu dreptulu. Cà-ci nu este mai mare reutate in lume decâtu reutatea pecatului.

Déca vatemî pre asemeneale teu in lume, a vatematu unu peccatosu pre altu peccatosu, unu moritoriu pre altu moritoriu, si reutatea 'ti este ordinaria, de tote dilele.

Deca vatemî pre imperatulu, reutatea 'ti este cu atat'a mai mare, si cu atata mai vrednica de mai mare pedépsa, cu catu este in mai inalta pusetiune imperatulu de catu tene.

Si déca vatemî pre Ddieu, atunci fiindu-ca nu ai vatematu o creatura din universu, ci ai vatematu o fientia mai inalta de totu universulu, de tota ordinea naturei, reutatea t'a este mai pre susu de tota ordinea naturei, prin urmare, si pedéps'a ei trebuie se fia mai pre susu de tote pedepsele crancene, ce esista in lume.

„Cugeta suflete alu meu — dice Stulu Chrisostomu — tote pedepsele din lume intr'un'a, in tota marimea loru do-

rerosa, si tote aceste suntu unu ceva forte usioru facia cu pedéps'a din purgatoriu.“

Multe nefericiri 'lu potu ajunge pre bietulu moritoriu in viétia, multe lovituri tiranc a-le sortei vitrege; pre unulu prin pierderea iubitoru sei chiaru atunci, candu elu nu aru voí nici decumu se se desparta de densii, fiindu-i subsistinti'a legata de esistinti'a acelor'a; pre altulu prin alte calamitati.

Ascutite doreri sfasíe anim'a unei orfane carea 'si petrece la mormentu unulu immediatu dupa altulu pre preaiubiti sei parinti, remanéndu acum singura in lume, fara cascigatori de pane, incredintiata stradeleru si animeroru induratorie; adénci suspine se strecura din peptulu sermanei veduve, incungiurata de prunci mititei, candu sociulu seu preaiubitu si singurulu sustienetoriu alu seu si alu nevinovatiloru sei preaiubiti se asiedia in tristulu mormentu; grele suferintia apasa anim'a omului harnicu, sirguintiosu, candu intru o óra nefericita tota averea s'a cascigata in ani indelungati cu sudori crunte: unu focu infioratoriu i-o face pravu si cenusia, lasandu-lu fara bucata de pane sub ceriulu liberu; — si tote aceste si alte nefericiri detunatorie, morburi grele, rane nevindecabile, doreri mistuitorie ce numai pota obveni in lume tote, tote suntu forte usiore facia cu torturele, durerile si suferintiale din purgatoriu, dupa cumu afirma acelu santu parinte.

Santulu Caesariu dice si mai multu. „Insusi foculu din purgatoriu — dice acestu Santu parinte — este mai infioratoriu nu numai decatu ori ce tortura crancena ce esista in realitate, ci chiaru decatu ori ce tortura ce numai se pote imaginá.“¹⁾

Multe torture crancene au escugetatu tiranii crestinismului la inceputulu crestinatatei pentru martirii religiuinei lui Chr., si decatu acestea suntu mai pre susu torturele din purgatoriu.

Pre unu martiru cu numele Laurentiu, l'au pusu pe unu rosteiu de feru si l'au incaldítu de asupr'a focului din ce in ce mai tare pana atunci, pana-ce ardiendu-i carnea si ósele

¹⁾ Caesar. hom. 7 et. 8.

intre cele mai infioratorie doreri si suspines i-a datu sufletulu; pre un'a martira, cu numele Agnet'a, o-au aruncatu intru unu focu mare atunci, candu flacarile acelui'a eráu mai puternice; la un'a martira cu numele Luci'a, i-au scosu ochii; la alt'a numita: Apoloni'a i-au smulsu dentii si maselele; pre altii i-i togmiau de-a sirulu pe strade si imbracandu-i in rêsina, i-i aprindeáu cá se lumineze stradele, cari apoi ardeau cu totulu intre cele mai grele doreri, si decatu tote aceste torture si doreri ale martiriloru ma chiaru si decatu dorerile lui Isusu suntu mai mari dorerile si torturele din purgatoriu.

„Torturele din purgatoriu, in acerbitate pestrecu tote torturele martiriloru, chiaru si pre ale lui Isusu,“¹⁾ dice Stulu Bernardinu. Si Stulu Augustinu: „Mai greu este a fi o cli-pita in purgatoriu decatu a suferi ori-ce tortura, ce numai se pöte escugetá in lume.“²⁾

Eca I. m. unde ajunge sufletulu omului dupa morte, deca nu va grigi forte bine de elu, pana-ce este inca in viétia. Pentru pecate pucine si usiöre, doreri grele si nesuferibile.

Si déca 'mi aducu aminte, catu de usioru pote ajunge omulu acolo, cá fulgerulu 'mi trece prin minte o ideia cutrieratoria, ca da deca repausatii nostrii iubiti au ajunsu acolo?

Toti avemu repausati: unulu tata iubitu, altulu maica doiosa, altulu socia, frate, sora, amicu, binefacatoriu, da déca acestia din nefericire au ajunsu la acelu locu de dorere, da déca striga neincetatu catra noi cesti vii cu cuvintele Santului Jobu: „Fia-ve indurare de mine, fia-ve indurare de mine oh amicii mei!“³⁾

Si la acést'a ideia trebuie se ne cuprinda o intristare, aducându-ne aminte catu de pucinu cugetamu noi la repausatii nostrii iubiti si catu de imperiosu lucru este ai ajutá pre acei'a prin rogatiunile nostre, prin elemosina si sacrificia. Trebuie dara se-i ajutam, despre-ce in partea a

---

1) S. Bernard. de Purgat. 2) S. Aug. de poenit. D, 7. c. ult.
3) Jobu XIX. 21.

II.

De aru traí omulu chiaru si o suta de ani, totusi nu pote resplatí parintiloru sei ostenelele, cari le-au suportatu acei'a panace l'au crescutu pre dinsulu.

Séu, cari fii suntu aceia, cari aru fi in stare nu alt'a, ci baremi a numerá cugetele si grigile cele multe, cu cari se-a torturatu parintele loru preaiubitu nutrindu-i si crescandú-i pre densii?

De cumv'a plouá pre multu, acel'a se implea de o grige, de o ancsietate ca perindu-i semanaturile, ce voru mancá prunci sei iubiti? De erá seceta prea mare, éra amblá totu tristu si cugetatoriu, cà de i-se voru uscá semanaturile, ce va fi de pruncii sei neavendu pana de tote dilele; si asié mai departe..... Grigi si necasuri, si neodihna i erá par-tea lui in viétia.

De 'lu ajungea vre-o dauna, elu nu se intristá pen-tru sine, ci pentru pruncutii sei, — tóte si tóte numai pentru pruncutii sei. Lucra, alérgea, se ostenesce fora crutiare, stra-formandu chiaru si noptea in di numai totu cá se nu duca lipsa pruncutii sei.

Cari fii, dicu, aru sei numai a le numerá tote [acestea?

Séu cari fii aru sei numai judecá, nu resplatí atata iubire a maicei sale, care i-a laptatu din peptulu seu, a petrecutu langa léganulu loru atatea nopti intregi fara de somnu si odichna, i-a portatu in poterile maniloru sale tempu indelungatu, pana-ce au devenitu ei in stare de a amblá pe peciorele sale; carea nu cugetá in veci la sine si odichn'a s'a ci numai la dinsii, ca se fie spalatuti, imbra-cati, nutriti si crescuti?

Cari fii dicu aru fi in stare nu se le resplatésca, dar' baremi se le numere si judece tote acestea?

Nici unulu, chiaru de aru fi acel'a ori si catu de bunu, si ori catu de tare se 'si onoreze elu pre parintii sei pana suntu acel'a in viétia.

Si totusi este o cale, inse numai o singura cale I. m. pe care potemu resplatí tote ostenelele parintiloru nostri, chiaru de aru fi acelea ori si catu de grele si multe.

Si acést'a cale este forte simpla si scurta si nici ca ne costéza nici ostenéla nici sacrificiu multu.

Amu vediutu in partea prima a vorbirei mele, catu de usioru si catu de iute pote se ajunga ori si care sufletu, chiaru si alu celoru mai drepti si mai santi omeni, in loculu curatitoriu, unde suntu torturi forte grele si forte doreróse. Potemu presupune dara cu totu dreptulu, cá si saffetele parintiloru nostrii repausati au potutu prea usioru se ajunga pentru nescari pecate usiore la acelu locu de doreri.

Acuma credinti'a nostra crestinésca si datin'a santei mame biserice, esercitata in decursulu secliloru, cá adeca totudéun'a a adusu sacrificie si s'a rogatu pentru repausulu sufleteloru celoru morti: apriatu ne arata, ca sufletele repausatiloru nostrii iubiti se potu scote din torturele purgatoriuului prin sante liturgie, prin elemosine si rogatiuni pie.

Éca I. A! calea de o parte a resplatí parintiloru nostrii, celea ce nu li-amu potutu resplatí pana-ce eráu ei in vietia.“

Ore nu trebue dara, cá totu fiulu cu anima buna si simtieminte nobile indata se pasiésca pe acésta cale cá se scape pre parintii sei iubiti de cumva acei'a au ajunsu la reu?

Si déca cugetamu la portarea nostra, seu mai bine la uitarea nóstra facia cu parintii nostrii repausati, oh! este ceva dorerosu.

Se cetesce in Sant'a Sciptura, ca pre Jacobu dupa-ce a moritu, l'au dusu fiulu seu Iosifu cu fratii sei, dupa cumu dorise acel'a inainte de mortea s'a, si l'au immormentatu cu pompa mare, in pameutul Chanaanu, si l'au plansu precum se esprime Sciptur'a: „l'au plansu pre elu plangere mare si tare forte, si au facutu plangere tatalui seu siepte díle.“¹⁾ Asié intru unu altu locu a santei Scipture: „si a moritu Samuilu si s'a adunatu totu Israilulu si l'au plansu pre elu si l'au ingropatu in cas'a s'a.“²⁾

Aseminea facu si adi toti fíii cei cu semtieminte nobile in viétiá. 'Si inmormentéza pre parintii sei iubiti cu tota pomp'a putintiosa depléngându-i cu anima sfasiáta de doreri si petrecându-i cu pietate pana la tristulu mormentu.

Aceste tote suntu frumóse si nobile insusíri.

Inse, ce se intempla dupa acestea?

---

1) Facere L. 10. 2) I. Imper. XXV. 1

În câte-va zile se mai susține memori'a intemplerii cutrieratorii, apoi trece și acéști'a, că unu nuoru greu, care după-ce și-a versatu picurii și pre pământu, usiurându-se și prefacându-se în cétia, trece la alte regiuni îndepărtate.

Fiii rămași orfani se dedău cu pusețiunea nouă, căci omulu se deda cu tóte în lume, și uita de totu pe părintii și binefacători.

Vine apoi cestiunea de ereditate. Începu a 'și documentă care de care mai aspru dreptulu de consangénu mai de aproape cu repausatulu. Pășiescu la mijlocu forurile judecătorești și asié mai departe....

Înse la sufletulu repausatulu nu mai cugeta nimene, ca óre unde se afla acél'a? Ca ore nu geme și plange în torture grele în purgatoriu cerându-le cu totu dreptulu ajutoriulu lor până-ce ei se împartiescu pe averile lui? Nu cugeta nimene că se-i faca o missă, că se-i dee o elemosina, că se dăca unu „Tatalu nostru“ pentru sufletulu lui.... oh! la acéști'a n'au tempu ereditii.

Éca I. A! cum se întempla în lume.

Pună-și ori și care creștinu, care are părinti repausați, mână pe anim'a s'a și spuna ca în cele mai multe cazuri nu este asié?

Ne uitamu de părintii, de frații, de sororile, de societile noastre iubite, de consangénii și binefacătorii noștrii generosi adormiți în morminte, învăluindu-ne și absorbindu-ne în grigile lumesci. Ne uitamu de repausații noștrii preaiubiți, și ei pote ca plangu și suspina în torture grele dincolo de mormentu în purgatoriu, unde nu potu face nici unu meritu că se pota scapă de acolo, ci numai cu suferinție, grele îndelungate potu espia ce'a ce au neglesu în viața pote ne ceru cu giele ajutoriulu și îndurarea. „Fie-ve îndurare de mine, fie-ve îndurare de mine oh amicii mei!“

Oh voi, cari aveți părinti repausați îndurați-ve spre dînșii și i-i ajutați! Au cas'a în carea locuiți voi nu este ea óre rămasă voue de părintii voștrii? Au mosi'a din care cascigați pânea pentru voi și fiii voștrii nu ve-a venitu óre dela părintii voștrii? Au averile de cari ve bucurați nu leați capetatu ore dela părintii voștrii? Au numele, onorea,

și pote rangulu, cu care ve mariti in viétia, nu le-ati ere-dítu óre dela parintii vostrii?

Séu chiaru si de nu ve-a remasu nemic'a de parintii vostrii, ci tote acestea voi le-ati cascigatu — avere, casa, si mosia, — spuneti ve rogu, cine ve-a crescutu óre, si cine ve-a facutu harnici cá se-le poteti cascigá tote acestea, au nu parintii vostrii repausati? Trebue dara se-le ajutati!

Déca esci avutu, ajuta din averea t'a cu o particíca óre-care sant'a Baserica spre a-si infrumsetiá cultulu divin, ajuta pre seraci si nepotintiosi indemnandu-i se se róge pentru sufletele parintiloru tei repausati.

Deca esci mai seracu, da o bucata de pane, unu pocálu de apa celui necajitu si lipsitu, pentru sufletulu iubitiloru tei parinti.

Deca nu poti nici atát'a, ai gura, ai minte, ai anima, rogate pentru densii, adaoge totu-dé-un'a la rogatiunile tale de sér'a si deminét'i'a cate unu: „Tatalu nostru,“ cate-o: „Nascatóre“ si pentru sufletulu parintiloru tei repausati si acést'a mai multu li-va ajunge de catu tota resplat'a ce le-ai fi potutu dá fiendu ei in viétia, pentru ostenelele loru ne-numerate. Asemenea soçiulu pentru soçi'a s'a, frate pentru sora, si sora pentru fratele seu, parinte pentru fiulu seu repausatu se indetoresce a se rogá si a face bine prin sacrificiá si elemosine, cá déca acei'a au ajunsu in purgatoriu la torture, se pota scapa de acolo. Acést'a este o detorintia crestinésca, care arata la o anima buna si plina de sémtie-minte nobile.

Ve-amu aretatu dara I. m. ce locu este acelu purgatoriu, ve-amu aretatu catu de usioru pote ajunge omulu acolo, ve-amu aratatu si ácea, ca pre cei ajunsu acolo suntemu detori ai ajutá cá se scape de acolo.

Si ce potemu invetiá inca din tote acestea?

Acé'a I. m. cá se grigimu de sufletele nostre pana suntemu in viétia, — se ne marturisimu pecatele nostre chiaru si cele mai usióre si se facemu destulu pentru ele, cá se nu ajungemu la acelu locu plinu de doreri; se nu ne incredemu intru acésta privintia la nimene, nici la fii, nici la frati, nici la sorori nici la nimene in lume, càci precumu ne uitamu noi de repausatii nostri: astfeliu se voru uitá si altii de noi

dupa morte; cei cari avemu avere se lasamu o partícică ore carev'a si pe sém'a santei biserice cá prin acést'a se intramu intre binefacatorii santei biserice si se fimu pomeniti la tote santele liturgie, éra voi cei mai seraci neince-tatu ve rogati din tota anim'a cá Domnedieu se se indure si pre noi pre toti se ne mantuésca de acelu focu curatia-toriu numitu purgatoriu.

Era Tu Domnedieule alu viiloru si alu mortiloru scóte pre iubittii nostri repausati din acele flacare mistuitórie ale purgatoriului, nu priví la pecatele loru ci la indurarea t'a cea nemarginita si iertându-le loru tote gresiclele i-i asiédia in raiu. Aminu.

VASILIU CRISTE.

Plagiatoriulu premiatu.

(Finea.)

Din CAPULU alu II.

§. 51. „Insemnatatea limbei catechetice la invetiatura din religiune.“ (Stefanelli pag. 146.)

„Limba este fara indoiéla mijlocul cel mai principal si mai eficace spre a tine in memorie si spre a impartași altora inchi-puirile, sentiemintele, județele si decisiunile noastre, si asiadara si mijloculu principal si unic spre a ne cultiva atat pre noi inșine cat si pre altii.“ —

Ea se deosebesce nu numai dupa feliuritele popore, ci ea este feliurita chiar si la unulu si același popor, dupa cum este dife-ferita si cultura individiloru in privința avutiei, precisiunei, chia-ritatiei, vioiciunei si frumsetii limbei.“

Avutia si celelalte insusiri ale unei limbe aterna totudeaun'a

§. 45. Wichtigkeit einer zweck-mässigen Sprache des Katecheten beim Religionsunterrichte. (Wies-ner pag. 46.)

„Die Sprache ist unstreitig das erste und vorzüglichste Mittel, unsere Vorstellungen, Gefühle, Urtheile und Entschlissungen dem Gedächtnisse haltbar zu machen, und dieselben anderen mitzu-theilen. Sie ist das vorzüg-lichste, ja wohl das ein-zige Mittel zur möglichst grossen eigenen und fremden Bil-dung.“

„Sie ist aber nicht nur bei verschiedenen Völkern, sondern auch bei einem und demselben Volke nach der verschidenen Cul-tur der einzelnen Individuen in Hinsicht auf Reichhaltigkeit, Bes-timmtheit Deutlichkeit Lebhaf-tigkeit und Anmuth sehr verschie-den.“

Die Reichhaltigkeit und ander-weitige Beschaffenheit der Spra-

dela mulțimea și însușitatea in-
chipuirilor; dreptacea alta este
limb'a invetiatiilor și alta a ne-
invetiatiilor, a poporului și a
copiilor, ea este mesuratoriul cul-
turei unui popor și al fiecărui
individu singurit.“

che hängt ganz von der Menge
und Beschaffenheit der Vorstel-
lungen ab. Darum ist die Spra-
che des Gelehrten eine andere
als die des Ungelehrten, des Vol-
kes und der Kinder. Sie ist
der richtige Masstab der
Bildung eines Volkes so
wie eines jeden einzel-
nen Menschen.“

Si asia până in capetulu §-lui care se finesce cu propu-
setiunea :

„Este așa dara necesariu și
ne'ncungiurabil, de a hotari din
principiul cel mai nalt al inve-
țamentului cateheticu iasusirile
limbei catechetului și de a eș-
pune regulele, dupa cari are se
urmeze la invetatur'a s'a.“

Es ist daher nothwendig, aus
dem — obersten Grundsatz des
katechetischen Unterrichtes die
Eigenschaften der Sprache des
Katecheten zu bestimmen, und
die Vorschriften anzugeben, wel-
che er in dieser Hinsicht bei
seinem Unterrichte zu beobach-
ten hat.“

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Totu asia urmeza laureatulu auctoriu si profesoru de
universitate prin totu materialulu din capulu acesta prin cele 6
sectiuni de antaiu; senguru in sectiunea a VII. („Despre catechi-
sare“) se abate dela Wiesner, la Thierbach seau la Zezschwitz ori
la alt autoru „originalu,“ pentru de a mai plagia vre-o 22 de §§.
(dela pag 278—335.)

Din CAPULU alu III.

§. 188. Cultur'a inimei
Stefanelli pag. 339.)

„Precatu de neincungiurabile
suntu insusirile spiretuale ale ca-
techetului enumerate pana acuma,
pe atatu de trebuințioase i suntu
și insusirile spiretuale in privin-
tia inimei, pentruca catechetulu
mai ca nu șiar ajunge scopulu,
deca le ar posede pre cele diu-
taiu și ar ave lipsa de acestea
din urma.“

El trebuie așa dara se aiba:

§. 201. Nothwendige Eigen-
schaften des Geistes 2) von Sei-
te des Herzens eines tüchtigen
Katecheten (Wiesner pag. 183.)

„So unerlässlich din eben auf-
gezählten Eigenschaften des Kop-
fes sind, so sind doch die des
Herzens nicht minder nothwendig,
so nothwendig, dass der Religions-
lehrer mit den ersteren ohne Un-
terstützung durch dieletzteren sei-
nen Zweck nie ganz erreichen
würde. — Eigenschaften, welche
der Kat. von Seite seines Her-
zen besitzen soll sind:

1. Interesu viu pentru obiectulu propunerii si amore adeverata catra oficiul seu.

Catechetul, carele 'și implinesce detoriile chiamarei sale numai ca un naimitu și pentru caștigarea panii de toate dilele nu este demnu de oficiul seu si copiiloru el nu le folosesece nemic'a: Deaca inse este el petruns de insemnetatea si de necesitatea precum si de folosulu obiectului acestuia; deaca are pentru densulu stima si interes adeverat, atunci si va impleni datoriile sale cu constiintiositatea si punctualitatea cea mai stricta și va inaltia junimea lui incredintiata la treapta cea mai mare a culturai religioase si morale."

Totu asia se urméza cu pucine modificatiuni de stilu si cu celealalte inusiri ale lanimei din §-lu acest'a, anume cu: amorea catra prunci, cu rabdarea multa, cu blandetele (și nu blandetia cum are dlu St.) si cu iubirea de dreptate si adeveru, — precum si cu inusirile fizice seau corporali ale catechetului (§. 289. si la Wiesner § 203. pag. 185.) Precumu inceputulu si midiloculu asia si capetulu opului dlui Stefanelli — e totu alu lui Wiesner — cu nesce prescurtari intortocate si pucinu intielegibili si cu nesce modificatiuni confuze de stilu. Nu dicu, că ici si colodlu. St. nu a parasitu pucinu pre Wiesner, pentru de a mai traduce servilu si reu pre Graefe, Craussold pre Hircher, si mai desu pre Thierbach si Zezschwitz precum afirma amiculu meu prof. Greg. Pletosu, in recensiuinea s'a la acestu opu (publicata in „Scóla Romana“ dela Naseudu a. IV. pag. 16) cu deosebirea, că dlu St. „na-folositu mai multu opulu anticuatu alu lui E. Thierbach“ precum se afirma in recensiuinea amentita, ci mai numai pre Wiesner, precum 'mi place a crede a fi aretatu pana la evidentia in cele precedenti.

Si apoi baremi déca sar' fi nesuitu pretinsulu dnu. auctoriu a reproduce ideile lui Wiesner intrunu limbagiu românescu usioru si chiaru. Dar' si acest'a — limbagiulu — e greoiu. adeseori mai neintielegibilu si confusu, cea ce altcum nu e de miratu, pentruca o traducere de totu servila cá si cea din cartea de sub intrebare cu greu pote succede curatu romanésca. Provincialismi bucovineni termini fabricati de auctoru dupa cei germani, topica germâna: éca totu ce affi in „Catehetic'a“ dlui St.

1) Liebe zu seinem Amte.

„Ein Religionslehrer, welcher seine Standespflichten nur um des Lebensunterhaltes willen oder eines anderen zeitlichen Vortheiles wegen erfüllt, der kommt denselben nie ganz nach, und wird daher unter seinen Katechumenen wenig Nutzen stiften; ist er aber in Erwägung der Wichtigkeit seines Amtes von Achtung und Liebe für dasselbe ganz durchdrungen, so wird er die Pflichten desselben püktlichst erfüllen und dadurch die ihm antvertraute Jugend auf die möglich höchste Stufe der religions-sittlichen Cultur emporheben.“

Si cu acestea, credu că am precisatu, de ajunsu categori'a
productelor literarie române, între cari are se ocupe locul cuve-
nitu si acestu capu de opera de plagiatura literaria!!

Prof. V. GR. BORGOVANU.

Cersitorii.

Afara ventulu urla, e mare vijelia

Si néu'a-in fulgi gigantici alérge spre pamentu
Ce-ti pare 'n alui alba intindere pustia

Mai tristu decâtu dorerea ce plange pre unu mormentu

Bogatu-'ntinsu pe-o sofa fuméza din sugara,

— Unu bratiu de lemne arde cu flacari in caminu —

O! lui puçinu i pasa de cei ce plângu pre-afara

Cându elu e in caldura si i-e pocalulu plinu;

Dar' vai! de-acel'a bietulu ce plange-acum pre-afara,

Descultiu si golu cá napulu ceréndu unu ajutoriu,

Ce n'are-unu jaru in vatra si plângerea-i amara

Nu afla chiar' pe neme in lume 'nduratoriu.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Si pâna cându totu astfeliu? de unde e in lume

Asia deosebire? o Domne! nu credu eu

Se fi-impártitu la unii averi, mariri, renume,

La altii — 'n saracia se-si duca traiulu greu!?

De unde vine atunci'a de vedi in dricu de iérna

Desculti si goli cá napulu, flaméndi cá vai de ei!

Atát'a saracime, cersindu-si biat'a hrana

Si tremurându la usi'a bogatiloru misiei.

Au dóra acestea fientie au fostu create 'n lume

Se plânga pentru-acei'a ce si-au uitatu de multu

Chiamarea... — se le spele aloru mârsiave nume

De tóta nedreptatea ce 'n viétia au facutu?

O, nu credu Dómne sante! cá 'n diu'a cea marétia

Nu-i resplatí acestoru sermani copii ai tei

Si lips'a si amarulu si chinulu din viétia

Si plânsulu loru la usi'a bogatiloru misiei!

V. B. MUNTENESCU.